

W „Osoby z Wielkiej Genealogii Minakowskiego mające miejsce w Kurierze Warszawskim lat 1821- 1861”, zapisano „pochowany po nabożeństwach żałobnych w grobie kościoła aleksandrowskiego”

Kondukt żałobny wyruszył wieczorem z Brużycy Wielkiej spod numeru 1 i idąc ulicą Warszawską dotarł do ulicy Kościelnej. W grudniu dni są krótkie, więc zmrok już mógł być około godziny 4 po południu. Pogrzeby cieszyły się takim zainteresowaniem, że poza żałobnikami biorącymi udział w kondukcie, całą trasę wypełniali ludzie tworząc szpaler przyglądający się uroczystości.

Wtorkowy Kurier Warszawski 28 grudnia 1824 roku (późno, ze względu na okres Świąt Bożego Narodzenia). opisał pogrzeb Rafała „Dnia 6 bm: zakończył życie JW. Rafał Bratoszewski, Sędzia Pokoju Pow: Orłowskiego, Kawaler Orderu S. Stanisława II Klasy....”.

Dalej donosi, że wdzięczni mieszkańcy (3000 dusz) nowo powstałego Aleksandrowa „oblewali łzami szanowne jego zwłoki” (Fot. 3)

Licznie też stawili się na odprowadzenie jego ciała na specjalne miejsce wiecznego spoczynku, zagwarantowane tylko dla szczególnie zasłużonego dla wspólnoty czyli do grobu w Kościele Rzymskokatolickim w Aleksandrowie. (Fot. 4)

Do zgromadzonej ludności miasta dołączyła się ludność z okolicznych wiosek.

Kondukt, przez intensywnie oświetlone wieczorem ulice, prowadził Biskup Józef Joachim Goldtmann, (od 1806 roku, przez 22 lata, głosił zasady wiary i celebrował liturgię Kościoła Katolickiego w Zgierzu, początkowo jako wikary, a od 1810 roku już jako proboszcz. W 1821 roku został dziekanem dekanatu Zgierza. Zasłużył się opieką społeczną zwłaszcza nad robotnikami i ich rodzinami za co w 1823 r. otrzymał order św. Stanisława II klasy).

Biskup, z racji swojej duszpasterskiej posługi w parafii do której należała Brużycy Wielka, dobrze znał zmarłego. (Fot. 5)

W egzekwiach żałobnych brali udział licznie zgromadzeni kapłani. Odprawiano mszę świętą gdzie na kilku kazaniach wychwalano cnoty i zasługi zmarłego. Msze święte miały miejsce jeszcze długo po jego pogrzebie. Pochówek w kościele był nagrodą za zasługi jakie oddał mieszkańcom miasta budując je od podstaw na własnym terenie.

Mieszkańcy mogli więc wznosić nieustające modły, bo nie mieli kłopotu z odwiedzaniem grobu a zmarły miał gwarancję bliskości Boga.

Osobno zgromadzenie ewangelickie odprawiało nabożeństwa żałobne. Ich pastor Fryderyk Tuve, poznał dziedzica Rafała Bratoszewskiego już w 1801 roku, z chwilą wybrania go na to stanowisko w nowo powstałej parafii ewangelickiej w Rudzie należącej również do fundatora Aleksandrowa. Dał się poznać jako doskonały organizator co docenił Rafał. Nic dziwnego, że śmierć ich dobrodzieja długo jeszcze była wspominana, tym bardziej, że w testamencie zapisał im 9 000 zł polskich na budowę kościoła ewangelickiego na wcześniej przekazanej działce rogowej przy Rynku i ulicy Łęczyckiej, czyli w centrum miasta.

Również Starozakonni żegnali dziedzica przez całą drogę orszaku stojąc z zapalonymi pochodniami. W myśl ich tradycji, Żyd widząc kondukt żałobny powinien choć na chwilę do niego dołączyć. I tak też robili w czasie przemarszu pochodu ze zwłokami „ich dobrodzieja”

W domu modlitwy ze smutkiem odprawiali jeszcze długo swoje modły.

I im zostawił 6 000 zł polskich na budowę bożnicy na rogu ulicy Warszawskiej i ulicy Piotrkowskiej.

Koszt całego pogrzebu, jego starszy brat Emeryk Bratoszewski ocenił na 7 028 zł. i 17 gr. polskich (Fot. 6)

Smutne, że nie zachowała się do dzisiaj w kościele katolickim nawet tablica określająca jego miejsce pochówku. Nie powinny temu przeszkodzić kilkakrotne jego rozbudowy. Założyciel i właściciel Aleksandrowa mógł być pochowany albo w podłodze (co wykluczam z racji rangi jaką cieszył się nie tylko wśród katolików ale wśród ewangelików, których było liczebnie więcej i Żydów), raczej w kamiennym sarkofagu, trumnie. Sarkofag zapobiegał wydobyciu się